

שם הכלי: שאלון תחושת העצמה (THE FAMILY EMPOWERMENT SCALE) FES

פותח בשנת: 1992, על ידי: Koren, P. E., Dechill, N., & Friesen, B. (1992)

תורגם לעברית בשנת: 1995, על ידי: אלעד (1995).

1	מטרת הכלי	לבדוק את מרכיבי תחושת העצמה והדרך בה תחושת העצמה באה לידי ביטוי בקרב הורים לילדים עם צרכים מיוחדים
2	סוג כלי המחקר	שאלון
3	אוכלוסיית היעד	הורים לילדים עם צרכים מיוחדים
4	אופי הדיווח	דיווח עצמי
5	מבנה הכלי	מורכב משלושה גורמים: 1. ברמת המשפחה - 12 היגדים (פריטים: 30,32,35,37,42,47,52,53,56,58). דוגמאות: כשמתעוררות בעיות עם ילדי אני מתמודד/ת איתם היטב, אני מרגישה שחיי המשפחה שלי נמצאים בשליטתי, אני מרגישה בטוחה לגבי היכולות שלי לעזור לילדי לגדול ולהתפתח וכו'. 2. ברמת מערכת השירותים - 12 היגדים (פריטים: 29,33,34,38,39,40,44,45, 49,54,55,57,59). דוגמאות: אני מרגישה שיש לי את הזכות לקבל או לא לקבל את השירותים המקצועיים המוצעים לילדי, אני יודעת/באילו צעדים לנקוט כאשר אני מודאגת/ביחס לשירותים שהילד שלי מקבל, אני נוהגת/לוודא שיש הבנה מלאה ביני לבין אנשי המקצוע ביחס לשירותים להם זקוק ילדי וכו'. 3. ברמת הקהילה - 10 היגדים (פריטים: 31,36,41,43,46,48,50,51). דוגמאות: אני מרגישה שיכול להיות לי חלק בשיפור וקידום השירותים לילדים, בקהילה שלי, אני מבין/ה כיצד מאורגנת מערכת השירותים לילדים, אני רואה בדמיוני כיצד אמורה להיראות מערכת שירותים אידיאלית לילדים, וכו'.
6	סוג סולם המדידה	דירוג מידת ההסכמה על סולם בין 5 דרגות, מ=1 מאוד לא מסכים, ועד 5=מאוד מסכים.
7	סוג הפריטים בכלי	דירוג
8	אורך הכלי	השאלון המקורי כולל 34 היגדים. במחקרה של חודטוב (2001) 31 היגדים (לאחר אדפטציה).
9	מהימנות	מחברי השאלון הצביעו על ל עקיבותו הפנימית ויציבותו: אלפא של קורנבך נע בין 0.87 לתחושת העצמה ברמת השירותים ל- 0.88. ברמת המשפחה וברמת הקהילה. אלעד (1995) דיווחה על עקיבות גבוהה גם כן: אלפא קורנבך נעה מ- 0.72. ברמת הקהילה ל- 0.85. ברמת המשפחה והשירותים. חודטוב (2001) ביצעה אדפטציה לשאלון, ודיווחה על מהימנויות (אלפא קורנבך) בין 0.77 ל- 0.81 לגורמים השונים (ראה פירוט במחקרה).
10	תקיפות	מחברי השאלון הצביעו על תקיפותו המבנית של השאלון באמצעות בדיקת הקשר בין גורמי השאלון לבין מעורבות בשישה סוגי פעילות כגון -פוליטית, חוקית וכו', בכלם נמצא שנבדקים מעורבים יותר מצביעים מחד על תקיפותו המבנית של השאלון ומאידך על עקיבותו הפנימית ויציבותו.

רשימת מחקרי קרן של"ם אשר עשו שימוש בכלי:

שם המחקר	מק"ט
חודטוב בתיה (2001). הקשר בין תחושת העצמה של הורים לילדים עם צרכים מיוחדים בגיל הרך לבין מידת מעורבותם והשתתפותם במסגרת חינוכית. אונ' בר אילן. תואר שני. מנחה: ד"ר יצחקי חיה.	<u>505</u>

שאלון תחושת העצמה FES

Koren, P. E., Dechill, N., & Friesen, B. (1992)

גרסא של חודטוב (2001) לאחר ביצוע אדפטציות:

בחלק זה 31 משפטים הבאים לבדוק את עמדתך כלפי עצמך כהורה וכלפי שירותים הניתנים לילדך. אין כאן תשובות נכונות או לא נכונות, מכיוון שלכל אחד את הדעות שלו.

סמך/י עד כמה את/ה מסכים/ה עם העמדה המוצגת. קיימות 5 תשובות אפשריות ברצף של:

1 לא מסכים בכלל
2
3 מסכים למדי
4
5 מסכים מאוד

הקף/י בעיגול את האפשרות המתאימה לך ביותר.

5	4	3	2	1	
מסכים מאוד	מסכים למדי	מסכים	לא מסכים	בכלל	
5	4	3	2	1	1. אני מרגישה שיש לי את הזכות לא להסכים לקבל את השירותים המקצועיים המוצעים לילדי.
5	4	3	2	1	2. כאשר תתעוררנה בעיות עם ילדי, אני אהיה מסוגלת להתמודד איתם היטב.
5	4	3	2	1	3. אני מרגישה שיכול להיות לי חלק בשיפור וקידום השירותים לילדים בקהילה שלי.
5	4	3	2	1	4. אני מרגישה בטוחה לגבי היכולת שלי לעזור לילדי לגדול ולהתפתח.
5	4	3	2	1	5. אני מסוגלת לנקוט בצעדים המתאימים כאשר אני מודאגת ביחס לשירותים שהילד שלי מקבל.
5	4	3	2	1	6. אני מרגישה שיש לי היכולת לוודא שיש הבנה מלאה ביני ובין אנשי המקצוע ביחס לשירותים להם זקוק ילדי.
5	4	3	2	1	7. אני מרגישה שאני יודעת מה עלי לעשות כאשר מתעוררות בעיות עם ילדי.
5	4	3	2	1	8. אני מרגיש שאהיה מסוגלת ליצור קשר עם פוליטיקאים וחברי כנסת כאשר עומדות ליפול הכרעות משפטיות או כלכליות בנושאים הנוגעים בילדים.
5	4	3	2	1	9. אני מרגישה שחיי המשפחה שלי נמצאים בשליטתי.
5	4	3	2	1	10. אני מסוגלת להגיע להחלטות נכונות ביחס לשירותים המתאימים לילד שלי.

5	4	3	2	1	11. אני מרגיש שאני מסוגלת ויש לי היכולת, לעבוד בשיתוף עם סוכנויות מקצועיות ואנשי מקצוע ביחס לשירותים להם זקוק ילדי.
5	4	3	2	1	12. אני מסוגלת לשמור על קשר קבוע עם אנשי המקצוע המטפלים בילדי.
5	4	3	2	1	13. אני מסוגלת לעזור למשפחות אחרות להשיג את השירותים הנדרשים להן.
5	4	3	2	1	14. יש לי היכולת להשיג את המידע שיעזור לי בהבנה טובה יותר של ילדי.
5	4	3	2	1	15. אני מאמינה שאני והורים אחרים יכולים להשפיע על השירותים הניתנים לילדי.
5	4	3	2	1	16. אני מרגישה שדעתי חשובה באותה מידה כמו דעתם של אנשי מקצוע כאשר מתקבלת החלטה לאילו שירותים ילדי זקוק.
5	4	3	2	1	17. אני מרגישה שאני מסוגלת לשתף את אנשי המקצוע במחשבותיי על השירותים הניתנים לילדי.
5	4	3	2	1	18. אני מרגישה שאני מסוגלת להעביר את מחשבותיי לממלאי תפקידים בסוכנויות ובממשלה ביחס ל-כיכוד אפשר לשפר שירותים לילדים.
5	4	3	2	1	19. אני מאמינה שכאשר מתעוררות בעיות עם ילדי אני מסוגלת לפתור אותן.
5	4	3	2	1	20. אני מרגיש שאני מסוגלת לבוא בדברים עם מנהלי סוכנויות וחברי כנסת.
5	4	3	2	1	21. אני מרגישה שאני יודעת לאילו שירותים הילד שלי זקוק.
5	4	3	2	1	22. אני מרגישה שאני יודעת מהם זכויות ההורים והילדים במסגרת מערכת החינוך.
5	4	3	2	1	23. יש לי תחושה שהידע והניסיון שלי כהורה יכול לתרום לשיפור השירותים לילדים ולמשפחותיהם.
5	4	3	2	1	24. כאשר יש בעיות במשפחתי, ואני זקוקה לעזרה, אני מרגישה שאני מסוגלת לבקש אותה מאחרים.
5	4	3	2	1	25. אני מרגיש שאני מסוגלת לעשות כל שביכולתי ללמוד דרכים חדשות שיעזרו לילדי לגדול ולהתפתח.
5	4	3	2	1	26. כשיש בכך צורך, אני מרגישה שאני מסוגלת ליזום חיפוש של שירותים מתאימים לילדי.
5	4	3	2	1	27. אני מרגישה שאני מכירה היטב את מערכת השירותים המעניקים טיפול לילדי.
5	4	3	2	1	28. כאשר אני נתקלת בבעיה הקשורה בילדי, אני מסוגלת להחליט מה לעשות ולפעול בהתאם.
5	4	3	2	1	29. אני מרגישה שיש לי מה להגיד על השירותים שילדי זקוק להם ולכן, אנשי מקצוע צריכים לשאול גם את דעתי, אילו שירותים אני רוצה למען ילדי.
5	4	3	2	1	30. אני מרגיש שאני מסוגלת להבינה את מהות הקושי/בעיה של ילדי.
5	4	3	2	1	31. אני מרגישה שיש לי את הזכות להסכים קבל את השירותים המקצועיים המוצעים לילדי.